

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 16. februarja 2006*

V zadevi C-185/04,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo länsrätten i Stockholms län (Švedska) z odločbo z dne 20. aprila 2004, ki je na Sodišče prispela 22. aprila 2004, v postopku

Ulf Öberg

proti

Försäkringskassan, länskontoret Stockholm, prej Stockholms läns allmänna försäkringskassa,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, R. Schintgen, sodnik, R. Silva de Lapuerta (poročevalka), sodnica, G. Arestis in J. Klučka, sodnika,

* Jezik postopka: švedščina.

generalni pravobranilec: A. Tizzano,
sodna tajnica: C. Strömholm, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 17. novembra 2005,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za U. Öberga on sam in J. Hettne,
- za švedsko vlado A. Kruse, zastopnik,
- za finsko vlado T. Pynnä, zastopnica,
- za Komisijo Evropskih skupnosti D. Martin in K. Simonsson, zastopnika,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 12 ES, 17(2) ES, 18 ES in 39 ES, člena 7(1) in (2) Uredbe Sveta št. 1612/68 (EGS) z dne 15. oktobra 1968 o prostem gibanju delavcev v Skupnosti (UL L 257, str. 2) ter Direktive Sveta 96/34/ES z dne 3. junija 1996 o okvirnem sporazumu o starševskem dopustu, sklenjenem med UNICE, CEEP in ETUC (UL L 145, str. 4).
- ² Ta predlog je bil vložen v okviru spora med U. Öbergom in nosilcem socialnega zavarovanja iz Stockholma (Försäkringskassan, länskontoret Stockholm, prej Stockholms läns allmänna försäkringskassa) glede upoštevanja, za izračun vsote starševskih dodatkov, obdobja zaposlitve, ko je bil U. Öberg zavarovan na podlagi skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja Evropskih skupnosti.

Pravni okvir

- ³ Poglavje 4 švedskega zakona o sistemu socialne varnosti (lag (1962:381) om allmän försäkring, v nadaljevanju: AFL) obsega določbe o starševskih dodatkih.

- 4 Na podlagi poglavja 4, člen 3, AFL so starševski dodatki dodeljeni staršem ob rojstvu otroka v obdobju največ 450 dni in najpozneje do takrat, ko otrok doseže starost 8 let ali ko je zaključil svoje prvo leto šolanja, če je ta datum poznejši.
- 5 V smislu poglavja 4, člen 6, AFL se je znesek starševskih dodatkov povišal vsaj do 60 SEK na dan (v nadaljevanju: zagotovljena stopnja). Poleg tega je predvideno, da v prvih 180 dneh starševski dodatek ustreza vsoti nadomestil za bolniški dopust, če je bil roditelj zavarovan pri nosilcu zdravstvenega zavarovanja za znesek, ki presega zagotovljeno stopnjo, vsaj 240 zaporednih dni pred rojstvom ali predvidenim datumom rojstva.
- 6 V skladu s poglavjem 3, člen 2, AFL so nadomestila za bolniški dopust izračunana glede na letni dohodek, ki ga lahko zavarovanec prejme, razen ob spremembi položaja, pri plačilu poklicne dejavnosti na Švedskem.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 7 Potem ko je U. Öberg, švedski državlján, delal na Sodišču Evropskih skupnosti od 1995 do 2000, se je vrnil na Švedsko. Je oče enega otroka, ki je rojen 22. septembra 1999.

8 Z odločbama z dne 28. avgusta in 16. novembra 2001 je nosilec socialnega zavarovanja v Stockholmu zavrnil dodelitev starševskih dodatkov U. Öbergu, ki ustrezajo nadomestilom za bolniški dopust v času 180 prvih dni starševskega dopusta, z obrazložitvijo, da je bil ta v obdobju pred rojstvom otroka zaposlen na Sodišču in torej ni bil zavarovan na podlagi nacionalnega sistema zdravstvenega zavarovanja za znesek, ki je večji od zagotovljene stopnje v času vsaj 240 zaporednih dni pred rojstvom ali predvidenim datumom rojstva.

9 U. Öberg je vložil tožbo zoper ti odločbi pri länsrätten i Stockholms län, ki je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je zahteva nacionalne zakonodaje, da mora biti roditelj rezident in biti zdravstveno zavarovan v zadevni državi članici vsaj 240 dni pred otrokovim rojstvom, da je upravičen do starševskega dodatka v znesku, ki ustreza znesku nadomestila za bolniški dopust, v skladu s členi 12 ES, 17(2) ES, 18 ES in 39 ES, s členom 7(1) in (2) Uredbe št. 1612/68 in z Direktivo 96/34 [...]?

2. Ali ob pritrdilnem odgovoru pravo Skupnosti zahteva, da se pri določitvi, ali delavec izpolnjuje zahtevano obdobje za pridobitev pravic iz zavarovanja po nacionalnem pravu, prišteje obdobje, med katerim je bil delavec zavarovan na podlagi skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja v skladu s Kadrovskimi predpisi za uradnike Evropskih skupnosti?“

Vprašnji za predhodno odločanje

- 10 Predložitveno sodišče z vprašanjema za predhodno odločanje, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba ob uporabi nacionalne ureditve, kot je ta v zadevi v glavni stvari, pravo Skupnosti in predvsem določbe v zvezi s prostim gibanjem oseb razlagati tako, da je treba upoštevati obdobje zaposlitve, ko je bil delavec zavarovan na podlagi skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja Evropskih skupnosti.
- 11 Na podlagi ustaljene sodne prakse vsak državljan Skupnosti, neodvisno od njegovega kraja bivanja in njegovega državljanstva, ki je uporabil pravico do prostega gibanja delavcev in ki je opravljal poklicno dejavnost v drugi državi članici, kot je tista, v kateri je rezident, spada na področje uporabe člena 39 ES (sodbe z dne 12. decembra 2002 v zadevi De Groot, C-385/00, Recueil, str. I-11819, točka 76; z dne 2. oktobra 2003 v zadevi Van Lent, C-232/01, Recueil, str. I-11525, točka 14, in z dne 13. novembra 2003 v zadevi Schilling in Fleck-Schilling, C-209/01, Recueil, str. I-13389, točka 23).
- 12 Poleg tega je treba opozoriti, da ima uradnik Evropskih skupnosti lastnosti delavca migranta. Dejansko izhaja enako iz ustaljene sodne prakse, da državljan Skupnosti, ki dela v državi članici, ki ni matična država, ne izgubi lastnosti delavca v smislu člena 39(1) ES, zaradi dejstva, da je zaposlen pri mednarodni organizaciji, čeprav so pogoji njegovega vstopa in bivanja v državi zaposlitve posebej urejeni z mednarodno konvencijo (sodbe z dne 15. marca 1989 v združenih zadevah Echternach in Moritz, 389/87 in 390/87, Recueil, str. 723, točka 11; zgoraj navedena sodba Schilling in Fleck-Schilling, točka 28, in z dne 16. decembra 2004 v zadevi My, C-293/03, ZOdl., str. I-12013, točka 37).

- 13 Iz tega izhaja, da se delavcu, državljanu države članice, kot je U. Öberg, ne bi smelo zavrniti socialnih pravic in prednosti, ki mu jih nudi člen 39 ES (zgoraj navedeni sodbi Echternach in Moritz, točka 12, ter My, točka 38).
- 14 Sodišče je ravno tako presodilo, da je namen skupka določb Pogodbe ES, ki se nanašajo na prosto gibanje oseb, državljanom Skupnosti poenostaviti opravljanje kakršnih koli poklicnih dejavnosti na celotnem ozemlju Skupnosti in nasprotuje ukrepom, ki bi lahko bili manj ugodni za te državljane, če ti želijo opravljati gospodarsko dejavnost na ozemlju druge države članice (sodba z dne 7. julija 1992 v zadevi Singh, C-370/90, Recueil, str. I-4265, točka 16, in zgoraj navedeni sodbi De Groot, točka 77, in Van Lent, točka 15).
- 15 Glede tega določbe, ki preprečujejo ali odvrčajo državljana države članice, da zapusti svojo matično državo, da bi izvajal svojo pravico do prostega gibanja, pomenijo ovire za to svoboščino, čeprav se uporabljajo neodvisno od državljanstva zadevnih delavcev (zgoraj navedene sodbe De Groot, točka 78; Van Lent, točka 16, ter Schilling in Fleck-Schilling, točka 25).
- 16 Torej nacionalna ureditev, ki za izračun zneska starševskih dodatkov ne upošteva obdobja zaposlitve, opravljenih po skupnem sistemu zdravstvenega zavarovanja Evropskih skupnosti, lahko odvrča državljane države članice, da bi zapustili to državo zaradi opravljanja poklicne dejavnosti v instituciji Evropske unije, ki se nahaja na ozemlju druge države članice, ker bi s sprejemom zaposlitve pri taki instituciji izgubili možnost do družinskega prejemka, do katerega bi bili upravičeni na podlagi nacionalne ureditve zdravstvenega zavarovanja, če ne bi sprejeli te zaposlitve (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo My, točka 47).

- 17 Iz tega sledi, da nacionalna ureditev, kot je ta v zadevi v glavni stvari, pomeni oviro za prosto gibanje delavcev, ki je v načelu prepovedana s členom 39 ES.
- 18 V vsakem primeru je treba preizkusiti, ali je ta ovira lahko upravičena glede na določbe Pogodbe.
- 19 Glede na sodno prakso Sodišča je omejitveni ukrep za temeljne svoboščine, ki so zagotovljene s Pogodbo, lahko upravičen le, če je njegov legitimni cilj v skladu s Pogodbo in spoštuje načelo sorazmernosti. Zato mora biti tak ukrep primeren za zagotovitev uresničitve svojega cilja in ne sme preseči tega, kar je potrebno, da se ta cilj doseže (glej predvsem sodbi z dne 31. marca 1993 v zadevi Kraus, C-19/92, Recueil, str. I-1663, točka 32, in z dne 26. novembra 2002 v zadevi Oteiza Olazabal, C-100/01, Recueil, str. I-10981, točka 43).
- 20 Švedska vlada meni, da AFL temelji na objektivnih preudarkih, ki so neodvisni od državljanstva zadevnih oseb in sorazmerni s ciljem, ki ga legitimno zasleduje nacionalno pravo v boju zoper zlorabe glede uporabe načela seštevavanja zavarovalnih obdobj. Po mnenju te vlade bi dodelitev starševskih dodatkov, ki presegajo zagotovljeno stopnjo, delavcem migrantom, ki opravljajo poklicno dejavnost v instituciji Evropske unije, znatno finančno obremenila nacionalne sisteme socialne pomoči, tako da bi bile države članice, ki tako kot Kraljevina Švedska plačajo starševske dodatke v višjem znesku, prisiljene zmanjšati te zneske.

- 21 Glede tega povsem ekonomski preudarki ne bi smeli upravičevati, da se kršijo pravice, ki jih imajo posamezniki na podlagi določb Pogodbe, ki so namenjene prostemu gibanju delavcev.
- 22 Poleg tega je treba opozoriti, da mora biti k dokazom, ki jih lahko predloži država članica, priložena raziskava ustreznosti in sorazmernosti omejevalnega ukrepa, ki ga sprejme ta država (sodba z dne 18. marca 2004 v zadevi Leichtle, C-8/02, Recueil, str. I-2641, točka 45).
- 23 Nujno je treba ugotoviti, da v tem primeru take raziskave ni. Švedska vlada se dejansko omeji na domnevanje, ne da bi predložila natančne elemente, ki omogočajo podkrepitev njenega stališča, o morebitnem finančnem bremenu, ki bi obremenilo nacionalno ureditev socialne pomoči, če bi bilo upoštevano obdobje zaposlitve, ki ga je opravil delavec migrant po skupnem sistemu zdravstvenega zavarovanja Evropskih skupnosti, za namen uporabe poglavja 4, člen 6, AFL.
- 24 Iz tega sledi, da ovira za prosto gibanje delavcev, ki izhaja iz zavrnitve upoštevanja, za izračun vsote starševskih dodatkov, obdobji zaposlitve, ki jih je delavec migrant opravil po skupnem sistemu zdravstvenega zavarovanja Evropskih skupnosti, ni upravičena.
- 25 Glede na dosedanje preudarke ni nujno, da se Sodišče izreče o razlagi členov 12 ES, 17 ES, 18 ES in 7(1) in (2) Uredbe št. 1612/68 niti o razlagi Direktive 96/34.

- 26 V teh okoliščinah je treba odgovoriti na vprašanji za predhodno odločanje tako, da je treba člen 39 ES razlagati tako, da je treba ob uporabi nacionalne ureditve, kot je ta v zadevi v glavni stvari, upoštevati obdobje, v katerem je bil delavec zavarovan na podlagi skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja Evropskih skupnosti.

Stroški

- 27 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člen 39 ES je treba razlagati tako, da je treba ob uporabi nacionalne ureditve, kot je ta v zadevi v glavni stvari, upoštevati obdobje, v katerem je bil delavec zavarovan na podlagi skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja Evropskih skupnosti.

Podpisi